õppis Tori khk.-koolis, omandas õpetajakutse 1898 Pärnus. A. oli 1897—1909 algkooliõpetajaks Sindis, Kärus, V.-Vändras Vakil ja Kadakal; oli a-st 1909 Viljandis „Sakala“ ja „Meie Kodumaa“ toimetuse liige, 1913—14 „Sakala“ tegevtoimetaja, siirdus siis Peterburi polütehnikumi instituudi raamatupidajaks. Maailmasõja ajal a-st 1916 ja E. Vabadussõja ajal teenis A. sõjaväes, peamiselt ametnikuna Rakveres, töötas a-st 1918 ms. Viru maakonnavalitsuses selle pearaamatupidajana ja liikmena, oli 1924—31 Eesti Maaomavalitsuste Liidu sekretär; ta toimib a-st 1930 Rakvere linnapeana. — A. oli 1921 Maaomavalitsuste Liidu asutajaid ja hiljemini selle nõukogu ja juhatuse liige; ta on töötanud a-st 1930 Linnade Liidu esinduskogu ja juhatuse liikmena. A. on tuntud viljaka töömehena omavalitsuse alal. Tema tegelikul juhtimisel on peetud Maaomavalitsuste Liidu poolt kursusi vallasekretäride jt. omavalitsusametnikkude kutseala teadmiste tõstmiseks. Ta on avaldanud a-st 1898 enamasti Heinrich Võsu jt. varjunimede all „Sakalas“, „Meie Kodumaas“ jm. jutustisi, mõned neist ka eriraamatuna, nagu „Matused ja matused“ (Pärnu, 1904), „Valguse poole“ (Viljandi, 1911). Peale selle on A-i sulest ilmunud tööd „Vallaomavalitsuste ameerikaviisiline raamatupidamine“ (Rakvere, 1928), „Vallaomavalitsuste ameerikaviisilise raamatupidamise revideerimise kava“ (*ibid.*, 1928), „Eesti Lastekaitse Ühingu Virumaa osakonna ajalugu 1919—1923“ (*ibid.*, 1924), „Kümme aastat tööd lastekaitse alal“ (*ibid.*, 1929) jt. A. toimetas 1924—31 ajakirja „Maaomavalitsus“, milles on avaldanud suure hulga kirjutisi. Ta oli Vändras karskusseltsi „Halliku“ esimees 1900—09, Viljandis karskusseltsi „Vabaduse“ ja spordiseltsi „Tuleviku“ esimees 1910—13, on Virumaa Lastekaitse Ühingu esimees a-st 1919, oli Rakvere Õhuasjanduse Ühingu esimees 1931—34 ja on viimase asemele asutatud Rakvere Õhukaitse Ühingu esimees a-st 1937. A. on tegev a-st 1930 ka noorkotkluse alal ja a-st 1933 Kaitseliidu Viru Maleva propagandapealikuna.

Isikl. jm. saadud andmed. *T.*

## B.

* **BAARS, Karl August**, majandus- ja poliitikategelane, oli Sakala Panga juhatuse esimees kuni selle panga maksujõuetuks jäämiseni aug-s 1934, mille järel Sakala Pank likvideeriti. B. oli ka III—V Riigikogu liige esialgu tööerakonna ja a-st 1932 rahvusliku keskerakonna rühmas. A-st 1920 on ta teotsenud Vannutatud Advokaatide Nõukogu ja selle juhatuse liikmena, toiminud Viljandi Eesti Hariduse Seltsis juhatuse liikmena tänini ja on olnud tegev ka sihtasutises „Viljandi Eesti Hariduse Seltsi gümnaasium“ juhatuse liikmena.

Pvl. 1935, nr. 71; isikl. jm. saadud andmed. *T.*

**BACHMANN, August (Aggio)**, näitejuht, sünd. 22. III 1897 vkj. Harjumaal Järvakandis talupidaja pojana, õppis Tallinna kaubanduskoolis, teenis selle järel kantseleiametnikuna. B. harjutas näitelavaoskusi E. Kevend'i ja L. Kitzberg-Pappel'i juures. Tutvunud saksa ekspressionistide teatriprintsiipidega ja tiivustatud revolutsiooniaja vaimust, organiseeris ta asjaarmastajaist „Hommikteatri“, mis andis pühapäevahommikuti kolm esilavastust 1921, 1922 ja 1923 (A. Brust'i „Igavene inimene“, E. Toller'i „Mass-inimene“, W. Hasenclever'i „Inimesed“). B. suri 19. VI 1923 ukj. Tartus. — Need olid Eestis esimesi puhtale lavastusprintsiibile asetatud lavastusi. „Hommikteatri“ töö aluseks oli kollektiiveritluste ja paralleelkatsete tulemusele rajatud lavastus, mis tahtis olla kokkukõlas ühiskonna ümberkorraldamisega ja mille kandvaks jõuks oli distsiplineeritud masside dünaamika; lavastaja ja näitlejad esinesid anonüümselt. Menukaim lavastusist oli „Mass-inimene“, kus B. osutas suuri võimeid massi dünaamika ja gruppide groteskse mängu organiseerimisel, ning dekoratsioonigi asendas teataval määral lavavalguse ja rahvahulkade kasutamisega. B. tähtsus seisab eriti eksperimentaalteatri mõtte õhutamises ja teatri ideoloogia uuendamistöös, tehniliselt lavalise sünteesi taotlemises ning eriti gruppide ja masside mängus. Viimasel alal olid B-i lavastused edasiviiva tähtsusega ka teiste lavastuste suhtes,

Marie Under, A. B. ja tema looming („Looming“ 1923, nr. 7/8); H. Raudsepp, Ekspressionism (1922).

*N. A.*

Eesti biograafilise leksikoni tÃƒÂ¤ienduskÃƒÂ¶ide, 1940, lk. 23